ΚΙΑΤΟ & ΣΙΚΥΩΝΙΑ

Θέατρο Αρχαίας Σικυώνας

Το Αρχαίο Θέατρο της Σικυώνος υπολογίζεται σαν ένα από τα μεγαλύτερα θέατρα της αρχαίας Ελλάδας. Τα αρχαία ελληνικά θέατρα ακολουθούσαν σε γενικές γραμμές κοινή διάταξη: ορχήστρα, κοίλο και σκηνή.

ΠΩΣ ΘΑ ΠΑΤΕ

Από το Κιάτο, ακολουθώντας το δρόμο προς τα εσωτερικά του νομού, περνά κανείς από την Σικυώνα. Το Αρχαίο Θέατρο βρίσκεται λίγο πιο κάτω στο ύψωμα του Βασιλικού (Περίπου 4 χιλιόμετρα ΝΑ του Κιάτου), που είναι χωριό μετά την Σικυώνα).

ΤΟ ΚΟΙΛΟΝ

Είναι το κυρίως θέατρο, δηλαδή το μέρος εκείνο από το οποίο οι θεατές θεώνται το έργο που παίζεται στη σκηνή και τη δράση του χορού στην ορχήστρα. Οι σειρές των καθισμάτων ήσαν έτσι τοποθετημένες στο «κοίλον», ώστε να αποτελούνε «συνεχή ημικύκλια και ομόκεντρα υπερκείμενα αλλήλων. Κλίμακες ως ακτίνες διατεθειμέναι και εκ του κέντρου εις το ύψος φερόμεναι και διατέμνουσαι τα συγκεντρικάς σειράς των ειδωλίων, εχώριζον ταύτας εις σφηνοειδή τμήματα άτινα εκαλούντο «κερκίδες». Το θέατρο της Σικυώνας χωρίζονταν σε 15 σφήνες (κερκίδες), με 16 κλιμακωτούς διαδρόμους από την ορχήστρα προς την κορυφή. Οι αρχαίοι Έλληνες αρχιτέκτονες, κατά γενικό κανόνα, κατασκεύαζαν τα θέατρα κατά τέτοιο τρόπο ώστε το «Κοίλον» να έχει θέα προς το βορρά. Το «Κοίλον» του θεάτρου της Σικυώνας έβλεπε προς την πεδιάδα της Κορινθίας, τον Κορινθιακό κόλπο και τα απέναντι βουνά της Ρούμελης, παρέχοντας στους θεατές μια υπέροχη θέα κατά τα διαλείμματα της παράστασης. Το «κοίλον» του Θεάτρου της Σικυώνας, έχει πλάτος που ξεπερνάει τα 122 μ. Τα περισσότερα από τα καθίσματα του θεάτρου ήσαν λαξευμένα στο βράχο στη δυτική πλευρά του «κοίλου», μερικά δε, έχουν αποκαλυφθεί. Στην πρώτη σειρά ήσαν τα εδώλια των επισήμων (ιερέων, αρχόντων, στρατηγών κ.λπ.). Αυτά τα εδώλια ήσαν κατασκευασμένα από πωρόλιθο και μερικά απ' αυτά ήσαν διακοσμημένα. Η σειρά αυτή των εδωλίων λέγονταν προεδρία. Πέρα από τις θέσεις της «προεδρίας» υπήρχαν και άλλες θέσεις για ορισμένες τάξεις πολιτών. Ιδιαίτερες θέσεις για τις γυναίκες, υπήρχαν προς το άνω διάζωμα. Υπάρχει μεγάλη διχογνωμία πάνω στο θέμα αν επιτρέπονταν να παρακολουθούν οι γυναίκες τις παραστάσεις. Τα εδώλια (καθίσματα), χωρίζονταν σε τρεις ζώνες, διαζώματα, για την ευκολία της κυκλοφορίας των θεατών. Κάθε διάζωμα στο Θέατρο της Σικυώνας είχε είκοσι σειρές καθισμάτων. Οι θεατές έμπαιναν στα θέατρα από τις παρόδους (διαδρόμους), δεξιά κι αριστερά. Στο μεσαίο κι επάνω διάζωμα στο Θέατρο της Σικυώνας, έμπαιναν από δύο θολωτές εισόδους (καμάρες), δεξιά κι αριστερά, που είχαν πλάτος. Από τις κάτω παρόδους έμπαινες ο χορός στην ορχήστρα. Στις ανασκαφές που

έγιναν, αποκαλύφθηκαν έξι σειρές καθισμάτων στο κέντρο του πρώτου διαζώματος. Θα είχε μεγάλο ενδιαφέρον εάν η προσοχή των αρμοδίων στρέφονταν προς τη συνέχιση της ανασκαφικής έρευνας στο θέατρο και στο παρακείμενο στάδιο της αρχαίας Σικυώνας.

Η ΟΡΧΗΣΤΡΑ

Είναι το δεύτερο μέρος του θεάτρου. Ο χώρος του θεάτρου όπου έψαλλαν και χόρευαν (ωρχούντο) οι χορευτές. Η ορχήστρα του θεάτρου της Σικυώνας, αποτελεί ένα ημικύκλιο, λίγο μεγαλύτερο από τη μισή περιφέρεια ενός όχι τέλειου κύκλου. Η διάμετρός της είναι 24,04 μ. Ένα θαυμάσιο από τεχνική άποψη, αποχετευτικό σύστημα, είναι το βασικό χαρακτηριστικό της (διακρίνεται καθαρά και σήμερα). Ολόγυρα στην ημικυκλική περιφέρεια της ορχήστρας και μπροστά από τα εδώλια των επισήμων (προεδρία), περνάει μια τάφρος σκεπασμένη με πλάκες (γεφυρωμένη), πλάτους 1,25 μ. και βάθους 1 μ. Τούτη η ημικυκλική τάφρος, τερματίζει στα δύο άκρα της, σε μια άλλη τάφρο παράλληλη με τον τοίχο του προσκηνίου. Τούτη η τελευταία τάφρος, χύνει τα νερά της σε μια άλλη τάφρο που διασχίζει το κέντρο της ορχήστρας, με κατεύθυνση κάθετη προς το προσκήνιο και καταλήγει σε μια από τις πλάγιες υπονόμους. Στο κέντρο της ορχήστρας υπάρχει μια τετράγωνη λεκάνη. Από κει, ξεκινούσε υπόγειος διάδρομος που περνούσε κάτω από τη σκηνή και κατέληγε πίσω απ' αυτήν, σε ένα κλιμακοστάσιο, που σώζονται ακόμα μερικά από τα σκαλοπάτια του. Ο υπόγειος διάδρομος χρησίμευε για να κινούνται αθέατοι οι ηθοποιοί. Στα περισσότερα από τα αρχαία ελληνικά θέατρα, η ορχήστρα ήταν «επίπεδος κυκλοτερής χώρος», δηλαδή ολόκληρος κύκλος του οποίου η διάμετρος εποίκιλε ανάλογα με το μέγεθος του θεάτρου. Η ορχήστρα λ.χ. του Θεάτρου της Επιδαύρου είναι κυκλική και η διάμετρός της είναι 24,32 μ. Η ορχήστρα του Διονυσιακού Θεάτρου (Αθήνας), είναι επίσης κυκλική και έχει διάμετρο 22,50 μ., είναι δε πλακόστρωτη. Η ορχήστρα του Θεάτρου της Σικυώνας, ήταν, όπως είδαμε, ημικυκλική και το δάπεδό της ήταν στρωμένο με πατημένο χώμα. Στην ορχήστρα οδηγούσαν οι δυο πλάγιες «πάροδοι» (διάδρομοι), από δεξιά κι αριστερά. Και οι δυο πάροδοι κλείνονταν με πόρτες πλαισιούμενες με τρεις κορινθιακές παραστάδες. Στο κέντρο της ορχήστρας στήνονταν βωμός του Διόνυσου. Ο βωμός αυτός είχε τη γενική ονομασία: «Θυμέλη παρά τω θύειν» (Σουΐδα «Λεξικόν» στη λέξη σκηνή). Παλιότερα λέγονταν «έλεος» (τραπέζι που σφάζονταν τα ζώα που προορίζονταν για θυσία).

Η ΣΚΗΝΗ

Το τρίτο μέρος του θεάτρου, όπου έπαιζαν οι υποκριτές (ηθοποιοί), ήταν η Σκηνή. «Το επί της σκηνής και των υποκριτών των μέρος» (Αριστ. «Ποιητικά» XXIV). Ο τόπος δηλαδή όπου εκτυλίσσονταν η δράση. Πρώτη μορφή της σκηνής υπήρξε ο «ελεός», με το υπόστεγο που βρίσκονταν πίσω απ' αυτόν και χρησίμευε για να αλλάζει ρούχα και προσωπείο ο ηθοποιός (υποκριτής). Όταν στα παιζόμενα ποιητικά έργα εμφανίζονταν ένας υποκριτής, ο «ελεός» επαρκούσε, όταν όμως υστερότερα προστέθηκε στα έργα και δεύτερος (πιθανώς από τον Αισχύλο), δημιουργήθηκε η ανάγκη διεύρυνσης του «ελεού», που μαζί με το υπόστεγο αποτελούσαν τη σκηνή. Η σκηνή σ' όλα τα αρχαία ελληνικά θέατρα, είχε σχήμα ορθογώνιου, που το μήκος του εποίκιλε ανάλογα με την έκταση του όλου θεάτρου, το δε βάθος του (πλάτος) εποίκιλε από δύο έως τρία μέτρα. Η σκηνή αποτελούνταν από δύο ή τρεις ορόφους (η σκηνή του θεάτρου της Σικυώνας είχε δύο ορόφους), πλάγια δε και πίσω απ' αυτήν υπήρχαν διαμερίσματα, που άλλα απ' αυτά χρησίμευαν για ν' αλλάζουν οι υποκριτές (καμαρίνια) και άλλα για αποθήκες. Στο βάθος η σκηνή κλείνονταν με τοίχο που λέγονταν προσκήνιο ή μετασκήνιο. Μπροστά από τη σκηνή βρίσκονταν το κυρίως προσκήνιο ή λογείον. Σ' αυτό μιλούσαν οι υποκριτές. Το λογείον λέγονταν και οκρίβας και βήμα. Το προσκήνιο σε άλλα θέατρα ήταν ξύλινα και σε άλλα πέτρινο, από πέτρινες βάσεις που βρέθηκαν στο προσκήνιο του θεάτρου της Σικυώνας και που σ' όλο το μήκος τους διακρίνονταν τρύπες, οι ερευνητές υποστηρίζουν πως το προσκήνιο του Θεάτρου της Σικυώνας ήταν ξύλινο και στις τρύπες που φαίνονται στις πέτρινες βάσεις, στηρίζονταν οι δοκοί που βάσταζαν το προσκήνιο. Το εσωτερικό του προσκηνίου επικοινωνούσε με την ορχήστρα με μια πόρτα, το δε δάπεδό του επικοινωνούσε με την ορχήστρα με μια σκάλα. Το δάπεδο του προσκηνίου σε όλα τα θέατρα ήταν σανιδόστρωτο. Δυο είσοδοι (πάροδοι), δεξιά κι αριστερά, οδηγούσαν στη σκηνή. Αυτές οι είσοδοι ήταν σκεπαστές (καμάρες). Το ύψος της σκηνής του θεάτρου της Σικυώνας έφτανε στα 3 μ. και 25 εκ. και το βάθος της είχε ύψος 10-12 πόδια. Πότε ακριβώς κατασκευάστηκε το κτιριακό συγκρότημα της σκηνής του Θεάτρου της Σικυώνας, δεν είναι γνωστό. Μερικοί από τους αρχαιολόγους τοποθετούν τη χρονολογία μεταξύ του 251

και 168 π.Χ. και άλλοι προ της μεταφοράς της πόλης στην καινούρια της θέση από το Δημήτριο Πολιορκητή (303 π.Χ.). Στη σκηνή του Θεάτρου της Σικυώνας υπήρχε άγαλμα του Άρατου, που τοποθετήθηκε εκεί στα χρόνια της στρατηγίας του, σε ένδειξη ευγνωμοσύνης των Σικυώνιων για τις υπηρεσίες που αυτός είχε προσφέρει στην πόλη: «του θεάτρου δε υπό την ακρόπολιν ωκοδομημένου τον εν τη σκηνή πεποιημένον άνδρα ασπίδα έχοντα. Άρατον φασίν είναι τον Κλεινίου». Το θέατρο της Σικυώνας αποκαλύφτηκε κατά τις ανασκαφές της Αμερικάνικης Αρχαιολογικής Σχολής Αθηνών το 1887, θεωρείται δε, σαν το πιο αξιοσημείωτο από τα αρχιτεκτονικά μνημεία της Σικυώνας.

Πάρε το μαζί σου

Άνοιξε τη σελίδα στο κινητό
visitkiato.com/theatro-archaias-sikyonas

Καλή βόλτα στο Κιάτο και στη Σικυωνία!